

*Slavescu pénzügyminiszter kész memorandumot készített el*

## Megérkeztek a külföldi szakértők

Beiktatták hivatalába Sassu minisztert

### Az új konverziós törvény

*Anghelescu helyett Dorel Dumitrescu lesz a Banca Nationala kormányzója*

Bucurestben ismét élénk az élet. A parlament megnyitása óta csatlakozott a Capsa. vitatkozó emberek tárgyalják a napi politikát. Sok szó esik a konverzióról, a külföldi szakértők megérkezéséről, az ellenzéki pártok magatartásáról. Mindenki, aki mit tesz majd Románia fiatal miniszterei, az általános gazdasági krízis megoldása érdekében. Ma a fővárosban ismét mindenki politikai. Az ország népe pedig remélve várja a hatékony intézkedések megtételét, mert kell már enyhülés, kell már boldogabb holnap.

### Megkezdődött az igazolási vita

Bucuresti, febr. 3.

A kormány igyekszik mielőbb véget vetni az igazolási vitának. Ezért tegnap a képviselők mevizsgálták a benyújtott petíciókat, hogy azokra vonatkozólag tárgyilagos választ tudjon adni a belügyminiszter és hogy lehetőleg kerüljenek minden olyan momentum, amely az ellenzékkel a vita elnyújtására készítené. 22 megye választása ellen érkeztek petíciók a kamara elnökségéhez, amelyekre megyénként a kamaraában tartandó a szenátusban Luca alminiszterek fognak beszélni, míg a kormányt az igazolási vitában a parlament mindkét házában Incuieret belügyminiszter fogja képviselni.

#### Kombinációk a konverzióról

Bucuresti, febr. 3.

Az Adeverul írja, hogy a parlament megnyitása alkalmat adott annak megállapítására, mennyire világos a kormánypart magatartása a konverzió kérdésében. A liberális párt hangoztatja, hogy ebben a kérdésben a pártnak határozott kötelezettségei vannak, melyek a következők: állanak.

1. Olyan törvény készítése, amely radikálisan megoldja a kérdést.
2. Olyan formula alkalmazása, amely a megoldást autonómmá és natályossá teszi.
3. Ne tegyenek különbséget a falusi és városi adósok között.

A kormánypart tagjai egyébként örömmel állapították meg, hogy Dinu Bratianu akiről sokan a szélesebbkörű konverzió ellen ségének tartottak, a liberális programhoz tartja magát és a Tatarescu kormány által vállalt kötelezettségeket teljes mértékben igyekszik érvényesíteni a konverziós bizottságban, amelynek elnöke. Késztelen, hogy minden törekvés odairányul, hogy végleges törvény készüljön, amely ezt a problémát lezárja a napirendről. Valószínű, hogy a konverziós javaslatot a husvétüi vakáció után fogják megszavazni.

Bucuresti, febr. 3.

Szombat délután érkeztek a fővárosba a hitelezők szakértői, hogy megállapítsák az ország fizetőképességét. A szakértők megállapításai után új tárgyalások fognak kezdődni a külföldi hitelezőkkel. Slavescu pénzügyminiszter jelentést készített, melyet át fog adni a szakértőknek. Ez a referátum megállapítja, hogy az állam bevételei nem emelkedtek, a pénzügyi helyzet rom javult, a nemzeti jövedelem nem nőtt a kereskedelmi

mi külforgalom mérlege nem nyújtotta már azt a főösleget, amelyre szükségünk volna az adósság szelvények fizetéséhez.

A pénzügyminiszter memorandumának második részében rámutat arra,

a kormány nem kérhet az adózóktól újabb erőfeszítéseket, hanem elenkezőleg, le kell szüntetni azokat. A pénzügyminiszter konklúziója, hogy csökkenteni kell azt az összeget, amelyet Romániának fizetnie kell külföldi hitelezőknek két okból:

A kormány kéri a szakértőket, állapítsák meg, hogy a küladósságok redukciója nélkül nem lehet megkezdni Románia gazdasági és pénzügyi életének konszolidációját.

### Kegydiát szavaz meg a parlament Duca özvegyének

Bucuresti, febr. 3.

Mint ismeretes, a meggyilkolt Duca miniszterelnök meglehetősen szegény viszonyok között élt. Bucuresti jelentés szerint a parlament elé kerülő törvénytervezetek között első lesz az a javaslat, amely a meggyilkolt miniszterelnök özvegyének életfogytiglani kegydiát alapít meg. Bizonyosra veszik, hogy a javaslatot a parlament minden vita nélkül egyhangulag fogja megszavazni.

Tatarescu átadta Bébe Bratianu-nak a liberális párt főtitkári tisztségét. A liberális párt központi vezetősége ma

délelőtt Bratianu Dinu lakásán érteskezett tartott és a párt belső ügyeivel foglalkozott, majd megejtették a jelöléseket a parlamenti tisztségekre.

Tatarescu miniszterelnök rámutatott arra, hogy a kormányelnöki tisztség igénybeveszi minden működését és tevékenységét és kérte, hogy Bébe Bratianu volt alminiszter fogadja el a párt főtitkári tisztségét, legalább addig, amíg ő akadályozva lesz ez a tisztséget betölteni.

A pártvezetőség hozzájárult a miniszterelnök kéréséhez.

### Lemondott Anghelescu, a Banca Nationala kormányzója

Bucuresti febr. 3.

Anghelescu, a Banca Nationala kormányzója a királyi kihallgatáson ismerte azokat az okokat, amelyek lehetővé teszik részére, hogy továbbra is betöltse a Nemzeti Bank kormányzó tisztségét.

A királyi audiencia után Anghelescu a Nemzeti Bank hivatalában közölte munkatársaival, hogy megválnak az intézettől. An-

ghelescu lemondását még a mai napon hivatalosan publikálják.

Jól informált körökből származó értesítésünk szerint a Banca Nationala új kormányzója Dorel Dumitrescu, a Banca Romaneasca administrateur delegéé je lesz, aki nek kinevezését tőleg Tatarescu miniszterelnök támogatja.

Ma nap

### Bizantinizmus

A nagy görög császárságot annak idején az vitte a sirba, hogy nem voltak férfiak. Emberek ugyan éltek akkor is a császárság területén, de ezek az emberek minden voltak, csak férfiak nem. Az udvarnál meghonosodott a lakájtempó. Szemben agyba főbe dicsérték egymást, de közben hátmegetti acsarkodással egymás ellen dolgoztak. Az eredmény ismeretes: Bizánc elbukott s vele örökre lehanyatlott a görög császárság hanyatló csillaga.

Valahogy ez jutott ma eszembe, amikor hallom, hogy Venizelosz, a mai Görögország tavasz diplomatája megtorpedította a Balkán egyezményt. Amíg Maximos görög külügy-miniszter telefonon, írásban és személyesen hol Bucarestben, hol Belgrádban, hol pedig Genfben tárgyal, a balkáni egység összekovácsolásán, addig Athénben Venizelos levelet írt a görög köztársaság elnökéhez, akit arra figyelmeztet, hogy Maximos utja és terve Olaszország nehezítését hívja ki Görögország ellen.

Ne foglalkozunk a dolog érdemi részével. Csupán arra mutassunk rá, hogy a bizánci mentalitás még ma sem halt ki a valamikor hatalmas görög nép fiából.

Bizantinizmus tette tönkre annak idején Bizancot és ugyancsak ez a bizantinizmus lesz kerékkötője a mai és modern Görögország haladásának.

### A szétesett ellenzék

Igazi parlamentáris élet csak akkor van, ha erős és minden szenvedélytől mentes de kemény kritikát gyakorló ellenzék van a kormánynak. Valóban igaz az a mondat, hogy ha nem lenne ellenzék, akkor csinálni kell. Csakis az éber kontroll és az okos kritika termelhet ró és tökéletes törvényeket. Azonban a tökéletes kritikához egységes, jól felkészült és egységes ellenzék kell.

Van-e nálunk ilyen ellenzék? — vetődik fel a kérdés bennünk mindjárt most a parlament megnyitásakor.

Sajnos, igen könnyű a felelet: nincs.

Az ellenzéki pártok között olyan hatalmas szakadék tátong, amely szakadékot áthidalni semmiképpen sem tudják. Vaida, Maniu, Lupu, Ionuan, Argheziuan, Goga és a két kisebbségi pártok sona nem voltak még ennyire távol egymástól és sohse néztek egymásra ennyi gyűlölettel mint most.

Ez a nagy távolság, ami egyeténképpen megvan az ellenzéki pártok közt, nem válik hasznára az uralkodó pártoknak sem, s így az ország javát sem szolgálhatja. Valóban kellene is valamit tenni, hogy ezeket az egymástól ennyire távol álló ellenzéki pártokat közös nevezőre hozzák. Azonban ki lenne erre alkalmas? Melyik politikai vezérférfi lenne erre való? Talán az egy Maniu Gyula volna a legalkalmasabb, azonban ő sem rendelkezik azzal a feltétlen stabil tekintéllyel, ami a vezérségre teremt az embert, aki az ellenzéket összeragna.

S így szétforgácsolódott orkkel társadalmi köznyelvével alkothat törvényt a többi párt és nem lesz, aki ebben a feladat teljes munkájában ellenőrizze. Pedig talán éppen a kormánypárt venné a legszivesebben, ha okos és szenvedélytől mentes ellenzéki kritika megkönnyítené a törvényhozás munkáját és az ezzel járó felelősséget.

Erdélyi Magyarság

Február 5.

2 oldal

## Kedden közöljük a tombola eredményét

Tegnap jelentetük, hogy az 1. számú tombolához szóló lapfejek még több helyről nem érkeztek be. Bizományosunk egyrésze most utólag kéri kiadóhivatalunkat, hogy keddnél előbb ne hozzuk meg a döntést, mert nem tudják a tombolajegyeket szétosztani.

Közöljük ennél fogva, hogy a tegnap érkezett lapfejek után a tombolajegyeket elküldjük és hétfőn estig fogadjuk el a lapfejeket. Keddi számunkban közöljük az eredményt.

## Felvágta ereit Ploes-tiben egy tanárjelölt

Ploesti, február 3.

Tegnap a reggeli órákban megrendítő öngyilkosság történt a "Prano" szállodában. A szobaasszony segélykérő kiáltásokra lett figyelmes a 6. sz. szobából. A szoba szemelelyzet feltörte az ajtót és a szobában megdöbbszörő látvány tárult szemébe. Egy fiatal, 22 éves férfi feküdt az ágyban, aki nek a bal karjából folyt a vér. Nemsokára megérkeztek a rendőrség emberei, kik megállapították, hogy a fiatalember Vajda János

bucuresti tanárjelölt, aki öngyilkosságát szándékból felvágta ereit. Az asztalon egy magyarnyelvű bucsulevelet találtak:

"Szeretett szüleim! Mindent megértettem. Maradjanak nyugodtan. A szerencsétlen főiskolai hallgatót beszélgettek a kórházba, de életbenmaradásához kevés a remény. A rendőrség bevezette a vizsgálatot az öngyilkosság okának megállapítására vonatkozólag és ugyanekkor elcsitították a szüleiket is.

### Ha zsiros és pattanásos az arcbőre

hasznájon **FLOREAL** gyógypudert! Puder alá tegyen 1-es számú Floreal krémet. Kapható minden jobb szaküzletben. Ha nem kapna, írjon:

Romániai vezérképvislet: Drogueria „Centrala” Oradea, Telefon 6-56.

## Bankbotrány Chisinauban

Egy többszörös milliomos főrézvényesnél házkutatást tartott a rendőrség

Chisinau febr. 3.

Besszarabia fővárosának Einos botránya van. Oganovits ismert milliomos bűnvádi feljelentést tett a Kereskedelmi és Ipari Bank vezetősége ellen, azt állítva, hogy többmillió lelt kezelt el. A feljelentés híre óriási feltűnést keltett, mert a súlyos vádak Cogan dugaszdag malomtuajdonos és főrézvényes ellen irányultak. Az ügyesség a bank helyiségében házkutatást tartott. Az ajtókat detektívek és rendőrtisztek állták.

el és a vizsgálóbíró, továbbá az ügyész kihallgatta a bank összes tisztviselőit. A házkutatás után elővezettek hat tisztviselőt, akik közül négy letartóztatásban maradt.

A hatósági vizsgálat azonban nem elégedett meg ennyivel, az ügyesség házkutatást rendelt el Cogan lakásán is, akitől fontos iratokat vittek el.

Cogan holnap hallgatják ki s ez a körülmény döntő jelentőséggel bír a vizsgálat további menetére.

### Az orvosi tudomány csodája

## Látóvá lett egy odesszai tanár egy vak asszonyt

Budaort február 3

Odesszai jelentés szerint Filatov professzor Odesszában feltűnést keltő találmányt mutatott be. A tudós egy halott szeméremről a szaruhártyát elő személy vak szemére ültette át. Egy asszony, aki 11 évig volt vak, az operáció következtében visszanyerte látását. Most normálisan lát, csupán a színeket nem tudja helyesen megkülönböztetni. Valószínűleg azért, mert már elfelejtette a fogalmakat. Az asszony állapota annyira javult, hogy Odesszából haza egyedül tette meg az utat. Az orosz professzor klinikáján új készüléket létesítettek, mely az ilyen műtéteket nagyon leegyszerűsíti. A Pster Lloyd munkatársa az orvosi feladattal kapcsolatban egy budapesti szaklap kintélyéhez fordult, hogy megkérdezze véleményét az esetről. Az orvos a következőket mondotta: felfogásom szerint az ismertetett esetben "transzplantációkról" volt szó. Ez

annyt jelent, hogy egy átláthatatlan szaruhártyát most egy átlátható szaruhártyával helyettesítettek. Hasonló esetről nemcsak a külföldön hallani, de már nálunk is történtek ilyen műtétek. Az ilyen műtétek sikere azonban kérdéses, mert sokszor az átültetett rész szürke lesz. Filatovnak valóban nileg sikerült az ugynevezett "Preparat" tökéletesíteni. Az eljárás nem új s nem meglepő, de mindenesetre figyelemreméltó.

**AZ ERKEL REFORMATUS ZENEKÖR** február 4-én vasárnap este 7 órai kezdettel rendezi meg a Református Leánygimnázium disztermében (Str. Prefecturci) előadást. Az est műsorán szerepel: C. Bodnár Mária, Árvay Árpád disztagok, valamint: Hermann Ilus, Ováry Magda. Szücs Ilus és Berkovits Ibolya. A művészet pártfogóit és vesen látja az "Erkel ref. Zenekör".

Látogatás a fiatal leány-özvegy lakásán, ahol Pál herceg lakott

# Borza Erzsébet alázattal és sírva beszél a meggyilkolt hercegről

Oroszul tanította a kislányát a herceg, aki selyemben-bársonyban akarta járatni majd egyszer szerelmesét

Timisoara február 3.

Ott, ahol a Gyárvárosnak vége van, valahol az Alsóárok ucca vidékén, azon a vidéken, ahol már a mező, a dűlőút, a gyümölcsösök és pajták külvárosi tömörülnek, ott húzódik szabálytalan vonalban a Dobos ucca Ma Strada Leuluinak hívják, de a vidéken sem mint Dobos utcát, sem mint Strada Leului nem ismerik. Ez az ucca olyan jelentéktelen, szürke, szegény és szerencsétlen mint azok, akik benne laknak. Dobos ucca — a távolról jött látogatónak az a benyomása, hogy ez az ucca annak a néhány embernek a magánügye, akik benne laknak.

Itt, ebben az emberek által elfelejtett, soha semmiféle vonatkozásban a nyilvánosság előtt nem szerepelt utcában akott a meggyilkolt, Bereзовszky herceg és lányasszony felesége a 21 éves Borza Erzsébet. A ház, amelyben laktak, egyike azon inkább a falvakon található földszintes építményeknek, melyek az átmenetet képezik a város és a ház között. Ennek a háznak az udvarvégeiben, egyszoba-konyhás lakásban lakott a herceg és a fiatal Erzsébet, aki két gyermeket szült.

Erzsébetnek hívják és nem Máriának, amint az első híradások tévesen jelentették. Erzsébet ennek a megáldottasára szült helyez. Fiagrán kis asszony ez az Erzsébet, szép fehér bőre van és fekete szeme. Középen vörös, szégyenlősen ojtatja el a köténye alá.

Megkérem, hogy üljünk le, hadd beszéljünk Vadimirról. És Erzsébet szépen engedelmesen helyet foglal. Nem tud ez a kislány ellenkezni soha senkivel. Ahogy beszél, ahogy halgatom, mind jobban megértem, hogy vannak emberek, akiknek egész lénye más, mint egyetlen, az egész életén át tartó odaadás. Itt ilyen leány az az Erzsébet is. Aki szerette, végtelenül szerette az ő hercegét.

— Pál is nagyon szeretett engem, nagyon szeretett.

Igy mondja, hogy: Pál. Sohasem mondja azt, hogy Pali. És nevét valami szent áhítattal ejti ki. Pál.

— Pál ezt neki a szemébe is mondta ott a népkonyhán ő (a "neki" és az "ő" az mindig Nina Achrutina, kinek nevét egy világért sem ejtené ki) megkérdezte Páltól: "Szereted őt?" és Pál azt mondta: "Szeretem", hát akkor eövette a csomagot és rálőtt Pálra. Háromszor lőtt rá. Így volt.

És Erzsébet lehajtja a fejét. Ugy mint Lilium urfi Julikája. Szerényen engedelmesen, alázatosan. Ugy érzi most talán, hogy valami nagy főuri, nagyvilági tragédia várható el a feje felett. De lehet, hogy ilyen irányú képzelet sincsenek. Ő szerette az ő hercegét és ennyi az egész.

— A kislányunk, az Olga. Aradon van a szülőkkel. Már két hónap előtt hazavittem, mert vártam a második gyermeket. Amikor eltemettem. Pál vette azt a nagy ezüst keresztet, amit még Oroszországból hozott magával és a gyermek mellé tette a sírba. Erről a keresztől azt mondta, hogy az ereklje.

— Most nem tudom, mi lesz. Egy órával ezelőtt felboncolták Pált. Kivittem a temetőbe az ünnepi ruháját. El fogják temetni Aradra megyék a szüleimhez talán, vagy a nagynénémhez, aki a Józsefváros-

ban lakik. Leveleket mutat, melyeket Pál írt neki. Az egyik levelet Pál Lugojról írta és ebben a levélben meghagyja Erzsébetnek, hogy ebben és ebben az ügyben itt és itt járjon el, "mert ügyes kislány vagy és biztosan elintézed". Ilyen szépen simogatta meg a herceg az ő engedelmes rabszolgáját. Az aláírása ennek a levélnek. (mint egyébként minden levélnek) "Pál herceg". Pál herceg kiadja az ukázt és ez a szelid csend és alázatos 1934-es Julián engedelmeskedik. Amikor boncolták, levették a nyakát, ezt a kis láncot. Ezt nekem adták. Ez most az enyém.

Vékony kis ezüstláncon Mária érem függ. Amulett, amit a herceg a nyakában viselt. Ez most Erzsébeté, Kórá nézek a kis lakásban. Nehány szegényes bútor darab a földön pokróc, Minden rendes, tiszta, szabályos, Csöpp rendetlenség sincsen a kis lakásban. Erzsébet rendes lány. Pál bizonyára meg volt elégedve vele. Vajon mit beszélt Pál ezzel a szelid és ártatlan vöröskezü tündérrel?

— Nem szoktunk sokat beszélni. Néha arról beszélt, hogy milyen lesz a jövő. Arról nagyon szépen tudott beszélni. És sokszor azt mondta: "Nem is tudod te, milyen szép az élet." A gyerekekkel többet beszélt. Oroszul tanította beszélni és hercegnőnek lényege nem más, mint egy egész életen át tud, még selyemben és bársonyban fogsz egyszer járni. Én ilyenkor mosolyogtam. Én nem akartam selyemben és bársonyban járni.

Én csodálom ezt az Erzsébetet. Csodálom a finomságát, az ártatlanságát és az előkecséjét. Neki elég volt annak a férfinak a szeretete, akit ő szeretett, neki nem kellett a selyem és a bársony. Pedig igazán megérdemelte volna. Ha senki más — de ő igen. Ez a 21 éves ártatlan kis mártír megérdemelte volna. Most zokog. Olyan szépen zokog. Kevés embert hallottam olyan szépen sírni, mint ezt az alázatos kis Erzsébetet. Csak az egészen ártatlan leány, jó emberek tudnak így zokogni. Ilyen dallamosan, ilyen lágyan.

## Sorozatos gyanúsítások a ditrau plébanos ellen

Eredménytelen házkutatás a plébánián

Mercurea Ciuc, febr. 2.

Megirtuk annakidején, hogy a ditraui plébánost a csendőrség tartóztatta és behírderte a mercuraciuci ügyészség. A plébános ellen azt a vádat emelték, hogy Duce halálakor nem tartott gyászszertiszteltet. A pap azonban a fáu előjáróval behívtatott, hogy az istentisztelet megtartotta, mert azon az előjárók maguk is résztvettek. Ennek alapján szabadlábra helyezték a

plébánost, akit azonban rövidesen újból tartóztattak négy ditraui egyetnél együtt. Most már azzal a váddal terhelten, hogy a választások alkalmával sértő hangon nyilatkozott a románságról. Az ügyészség ismét meggyőződött a pap ártatlanságáról, de ennek dacára tegnap négy ember érkezett ki a plébániára, akik órákig tartó házkutatást rendeztek.

Hazatért a román delegáció Budapestről

## Létrejött a román-magyar faegyezmény

A romániai fakivitel biztosítására a magyar kormánnyal megindult tárgyalások eredményesen végetértek és a román delegáció hazaérkezett Budapestről. A tárgyaló bizottság tagjai voltak: Viaticu Ghindea a földművelésügyi minisztérium megbízottja, Vermes, Fenyves és Dumitrescu, a romániai fatermelő vállalatok megbízottjai. Románia kvótája 1934-re 7000 vagon fát ruban állapított meg, további 1000 vagon felükon tingenssel, amelyet a román állam kompenzációs árucseré lebonyolítására fog felhasználni. A kiviteli kontingenst félfévenként a kereskedelmi minisztérium fogja felosztani, helyesebben ennek megbízásából egy az Institutul National de Export mellett létesítendő szakbizottság.

Magyarországon a beviteli jogosítványokat az importőröknek közvetlenül a magyar kereskedelmi miniszter adja ki, de a kontingens 66 százaléka olyan cégeknek adandó, amelyeket a román bizottság hoz-

javaslata és csak 34 százalék marad szabad. Ezt a kvantumot a magyar kereskedők szabadon szerezhetik be attól a romániai fatermelő vállalatától, amelytől akarják.

A konvenció, amely Budapesten létrejött része a Románia és Magyarország között létrejött és ma is érvényben levő kereskedelmi szerződésnek. Mithogy azonban ez a szerződés ez év április elsőjén lejár, a tárgyaló bizottság megállapodott abban, hogy a fakonvenció része lesz az április elsője után kötendő új kereskedelmi szerződésnek is.

Varjassy hazajön. Bucuresti tudósítók közli, hogy Varjassy a Crisana becskeje majusban hazajön, mivel provizorikus szerződést csináltak vele, hogy lassák Varjassy meg üti-e a francia csapat klasszisát.

3 oldal

Erdélyi Magyarország

Február 5.

— Határozott véleménye nincs róla, de azt hiszi, hogy esetleg a "Gyémántos Anna" lehetett. Emlékszik rá: a "Mauretania" fő délietén csípték el pár év előtt?

— Igen: ékszerlopással gyanúsították — börtönt a riporter — de nem tudtak rá bizonyítani semmit.

— A személyleírás alapján a "Gyémántos Anna" lehetett — börtönt a riporter állítván.

## X. FEJEZET

Fogadó a "Zenélő Macskához" — Jim Prosser éppen beleharapott a kávé kávé elcsent almába, mikor szeme meg akadott a "Daily Pictorial" legutolsó számának címlapján. A lap közepén keresztben hosszú kép volt, ezzel az aláírással:

— Ugy van! De Lane azt mondja, hogy voltaképpen nem is arra a nőre vadásztak hanem a hírhedt "Pikk Ászt" keresték, mert Gyémántos Anna úgy sejtették: a Pikk Áznak dolgozott, vagy falazott.

— Persze, persze! — mosolygott Andy — a jó öreg "Pikk Ász". Lane azt mondta: akkor, hogy egy évi fizetését odaadná, ha nyakán csíphetné azt a fickót.

— Miért fickó? És hogyha nő ez a Pikk Ász?

— Akár nő, akár férfi — vonta fő a vállát Andy — bizonyos hogy nagyszerű koponya! Olyan hatalmas szervezetét dirgál amelyhez hasonlót nem ismer a kriminológia: és senki sem sejt, hogy nagyszakállú öreg ur ez, vagy megvesztegetően bájos fiatal hölgy.

— Csak az bizonyos, hogy ördögi szeszese van! — vélte Hemmingway.

— A szerencse még nem minden — jegeintett a riporter: — megvan benne Napoleon szervező talentuma és a rajtaütés, a gyors cselekvés zsenialitása. Még akkor is mindig a legkedvezőbb pillanatban cselekszik, ha nem ő maga készíti elő a körülményeket.

— Azért mégis előbb-utóbb burokra kerül.

— Ha csak nem üzletnek tartja a bűnözést — felelte a riporter elgondolkozva. — Mert lehet, hogyha megszedi magát, éppen úgy nyugalomba vonul, mint akármelyik szatócs vagy ócskavas kereskedő és esetleg a pralament tözsomszedságában, vagy a Scotland Yard mellett fog lakni. Sőt az se lehetetlen, hogy öregségére kivándorol ültetvényesnek Dél-Afrikába vagy Floridába.

— Hát ez temperamentum dolga — nevetett Hemmingway — bár nem tudnám elképzelni a Pikk Ászt, amint virágokat öntöz vagy barackfát nemesít a kertjében. A született gonosztevőnek állandó izgalom kell veszedelmes szenvedély üzi, hogy kockázzon a veszedelemmel: s ez juttatja bitófára a vagy a börtönbe valamennyit. Mert a verbeli gonosztevő előbb-utóbb gyilkos is és akkor úgy ráfekszik a rendőrség, hogy ritkán menekülhet.

— De a Pikk Ász még sohasem gyilkolt, doktor?

— Legalább még nem került ilyen gyalomba.

— Nem, nem! — rázta fejét a riporter — A Pikk Ász nem szereti vérontást, az erőszakot: nevetségessé teszi és pellengérre állítja, akiket kifoszt, de nem vágja el a nyakukat. Emlékszik még a Pinot-esetre?

— Ez a Pinot, ha nem eszódodom, francia detektív volt!

(Ausztriai író)

Erdélyi Magyarok

Február 5.

4 oldal

## Román boxolók is részvesznek az idei Európa-bajnokságokon

Timisoara, febr. 3. — Április 5 és 15 között konyolítják le Budapesten az amatőr boxolás európai bajnokságait Ezen is részt vesz Románia. A válogatás munkáját ugyan még nem kezdték el, azonban annyi bizonyos, hogy a garázt csak fővárosi és timisoarai versenyzőkből állítják össze.

Ebben a hónapban tartják meg Bucu-

restiben a válogató versenyt amelyre válsunkból előreláthatólag a következő boxolokat hívják meg: Dörfler (Uls), Bruchet (Uls), Petsovsky (Uls). Lungu (CFR) és Tóth L. (UDR).

Ezek a versenyzők egyenként máris szorgalmas tréningbe kezdtek, hogy a válogató versenyen teljes formájukban vehessék fel a küzdelmet.

## Erős csapattal indul Franciaországba a bucaresti-i CFR.

Az együttes tegnap reggel Aradnál átlépte a magyar határt

Arad, február 3. — A bucaresti CFR turáját, — mint jelentették — veszély fenyegette, azonban sikerült a már lemondott mérkőzések helyett újakat kötni, így a csapat elutazása esél elgördültek az akadályok. A külföldi turára induló expedíció csütörtökön reggel a "Lancia" rapiddal áttutazott Aradot. Munkatársunk beszélgetést folytatott Barbu Bucurral, a közismert futballbíróval, aki a következőket mondotta:

— A csapatot én, mint szövetségi ki küldött kísérem. A CFR-t Ștefanescu Miklós igazgató és Krüger Károly tréner menedzselik a turán. A csapatnak négy kötött mérkőzése van, de remélem sikerül még egynehányat szerezni. Az addigi műsor: va-

sárnap Metzben, másnap egyik szomszédvárosban játszunk és a másik két mérkőzésünk szanheye Páris. A csapatot kölcsönjátékosok erősítik, akiknek zöme a brassói testvéregyesületünkből adódik, visszatérően kívül a két Universitatea csatár. Sepit és Ploesteanut. Az utóbbi Dobra helyére került be, miután az aradi fiú szabadságot tartását nem tudta elintézni. A csapat így fog szerepelni: Ströck (Brasovi CFR) Chiriac Ujaki, Ciudan, Wetzer, Radu, Vintila, Ploesteanu (U) Sepi (U) Barbu Csomag (Brasovi CFR).

A tartalékok: Kuszka (Brasovi CFR) Teodorescu, Schuster, Gaiduen.

Hisszük, hogy a fővárosi csapat meg fogja állani a helyét.

## Protik betellegzett a berlini éia

## Csak szinamatör futballolimpiászt engedélyez a nemzetközi olimpiai bizottság

Berlin, február 3. — A berlini kongresszus újra leszögezte, hogy a költségmegtérítést elismerő sportágak nem vehetnek részt az olimpiáson. — Ezek után a berlini futballolimpiászt csak akkor jöhet létre, ha a rendezőség csak tiszta amatőrtagok részvételét enged meg és a proficsapatokon kívül a munka bérmegeterítéses csapatokat is, kizárja vagy

pedig, ha a nemzetközi futballszövetség tiltja a munkabérmegeterítést.

Kérdés, hogy ilyen feltételek mellett nemeték hajandók-e futballolimpiászt rendezni, hiszen annak jelentősége hasonlíthatatlanul kisebb lesz az idén Osztrországon lebonyolítandó futballvilágbaajnoksághoz, amelyen ugyyszólván a világ valamennyi neme zete részt vesz

Ismét a Barátky ügy! A Budapesti megjelenő "Reggel" című lapban olvastuk, a következő hírt: "A román futballszövetség a sportdiplomáciában szokatlanul nyers hangu. magyarán mondvá, gottmba levelet írt az MLSz-nek, amelyben követeli, köny szerítsék a Hungáriát arra, hogy Barátkyt kiadják. (A Crisana 5000 pengőt depozált a Hungária részére Barátkyért, de a Hungária csak 8000 pengőért hajlandó hozzájárulni ahoz, hogy Barátky a román csapatban szerepelhessen). Rövid szünet után tehát, mondhatnánk fegyverszünet után, ismét kísért az ominózus Barátky ügy".

Párisban döntenek a román-svájci meccsról. A román-svájci éldentlen labdarugó meccs ügye még mindig függőben van. A nemzetközi labdarugó szövetség február 24-én Párisban ülészik és ez alkalommal dönt, hogy megsemmisítse az október 29-iki 2:2 berni mérkőzést.

Aradi futballista halála. Szabó Károly az aradi Tricolor válogatott játékosa hosszabb betegeskedése után meghalt. Általános részvét kíséri a rokonismeres játékos halálát.

Saskatoon Quakers—Ausztria válogatott 2:1 A kanadai csapat csak erős küzdelem után tudott minimális arányu győzelmet aratni Bécsben az osztrák jégkorcsolya válogatott felett.

Strusca Afrikába szerződött. A Bucuresti Venus kitűnő becske Strusca Algírba szerződött mint játékos és tréner. Strusca távozásával pótolhatóan vezetőség ért: Ventust az idei Divizia bajnokságban.

A római Lazzióval játézik e hó 13-án a "Páris Soir" kupájáért propaganda meeset. A Rosing egy teljes tribünt (5000 fős hely) teljesen ingyen bocsájt a 16 éves aluli gyermekek részére. Nálunk is behatne vezetni ezt a propagandát

# Nagyszabásu kommunista szervezkedést leplezett le az oradeai rendőrség

Fodor István soffőr volt a kommunisták vezetője. — Rajta kívül még negyvenöt letartóztatást foganatosítottak

## Katonai szervezetbe tömörültek a kommunisták

Oradea, február 3  
Nagyszabásu kommunista összeesküvést leplezett le az oradeai rendőrség. A szervezkedés kiterjedt nemcsak a város területére, de behálózta az egész vármegyét is.

Dr. Popovicu Valer rendőrkészvezető irányítása mellett a politikai osztálynak nyomozó detektívjei már négy hét óta megszakítás nélkül éjjelt nappallá tevé folytatták a vizsgálatot, amíg végre tegnap eredményvel be is fejeződött.

Letartóztatottak 45 helybeli és vidéki kommunista munkásnőt és férfit és a szervezkedés irányítóját és vezetőjét, Fodor István soffőrt.

A rendőrség politikai osztálya már 1933 május elsején figyelni kezdtek egy Nagy Ferenc nevű embert, akiről kiderült, hogy a kommunista elvek szolgálatában áll.

A sziguranca emberei ezen az uton elindulva, ez év január 13-ról 14-ére virradó éjszaka elfogták Nagy Ferencet és Róth Lászlónt. Az elfogottak bevallották, hogy tagjai a kommunista párt vezetőségének és megnevezte a helyi vezetőség tagjait, névszerint: Perl Sámuel asztalos, Gyárfás Győző vésnököt. Azonkívül kijelentették, hogy a mozgalom irányítója egy bőrkabátos és szemüveges férfi, akinek a nevét azonban nem tudják.

A rendőrség tovább folytatta a nyomozást. Letartóztatottak Korn Bertát, Perl Sámuel és Brüll Józsefet. Ezekből vallomást vettek ki, amelyek alapján megtudták, hogy Tg. Muresről kommunista megbízott jön, aki átszervezi a helybeli ifju szövetség tagjait.

Léb Piroska vall

A detektívek Korn Berta lakásán rejtőzködtek el és lesték, a Tg. muresi titkárt. Egy déután meg is érkezett egy fiatal lány, Léb Piroska. Elfogatása után bevallotta, hogy a helybeli ifju szövetség vezetősége 5 tagból áll: be öle, Virányi Károlyból (Virányi ügyvéd fiából), aki magántisztviselő és három másik tagból, akiknek a nevét azonban nem tudja. A rendőrség ezen a szálon elindulva, elfogta a röpirat írógépelőt Róth Ágit, aki az egyik helybeli textilgyárnak volt a tisztviselője. Róth Ági bevallotta, hogy a röpcédulák kéziratait egy bőrkabátos ismeretlen fiatalembertől kapta Róth Ági ugyancsak bevallotta azt is, hogy a röp

cédulákat egy Halász Pál nevű asztalossal együtt sokszorosította.

Fodor István az ismeretlen bőrkabátos

Róth Ági vallomása alapján nyomozni kezdtek az ismeretlen bőrkabátos után. Megfigyelés alatt tartották Halász Pált. Két detektív volt állandóan Halász nyomában, a-

mikor egy déluán 5 órakor azt látták, hogy Halász Pál a Körös parton egy szemüveges férfivel beszélget. A szemüveges férfi ugyan nem volt bőrkabát, de liderült róla, hogy ő az ismeretlen bőrkabátos. A rendőrségen ugyanis bevallotta, hogy Fodor Istvánnak hívják és ő a központi bizottság vezetője és irányítója a városi és megyei kommunista mozgalomnak.

## Elfogják Virányi Károlyt

Fodor vallomása alapján megtudták azt is a detektívek, hogy másnap délután az egyik utcában találkozik van egy pártmunkos. Az egyik detektív magára kötötte Fodor István ruháit és felvette annak papaszemét és így ment el a randevura. A megjelölt időben és helyen egy elegáns fiatal ember jelent meg, aki azonban midőn meg

látta, hogy Fodor ruhájában egy detektív van, futásnak eredt. A detektív utána lőtt, mire a fiatalember megállt. Így fogták el Virányi Károlyt.

A sziguranca most már a vidéken is foganatosította a letartóztatásokat. Marghitán és Salontán több letartóztatás történt.

## Katonai alapon történt a szervezkedés

A rendőrség megállapította, hogy a kommunista szervezkedés teljesen katonai alapon történt. Azokat a munkásokat, akiket először soroztak be rekrutáltak nevezték meg a további fokozatok a pioner és a bri-

gád voltak.

A letartóztatottakat az alarm törvény értelmében a vizsgálat teljes befejezése után átadják a cluji hadbírósnak.

## Földrengés a fővárosban és környékén

Bucuresti, február 3

Tegnap este 10 órakor az emberek rémülten futottak az utcára, különösen azok akik a házak emeletein laknak. Háromszor egész kicsi időközökben egymásután Bucurestiben este 10 órakor földrengés volt észlelhető. Az emeleti lakásokban a falon képek és csillárok megbillentek, sok házban repedés támadt a falakban. A pánik perce

kig tartott, majd amikor a földlökések nem ismétlődtek meg, a nyugalom helyreállott.

A bucuresti földrengésjelző intézet jelentése szerint háromszor egymásután gyengébb földlökés volt érezhető, amelynek központja Focsani és Galati között lehetett. A földrengést Kisenevben Targovisten és Ploestiben is érezték.

Sok ember teljesen elveszti életkedvét, mert borzasztóan kínozza a rheuma és köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a fogal által egészségüket! A fogal erősen nyugtató és a bajt gyökerében támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktériumölő.

Kérje mindenütt a

## GOLF borotva-pengét!

az acélpapírt egyséletesen alkotása és öröme esz a borotválkozásban. Vezetékviselet: Friedman Armin. Oradea. Promenad 11. emelet 16

## RADIOMISOR

VASARNAP

Bucuresti, 11: Szimfonikus lemezek 12: gramofon, 13.15: Könnyű lemezek 17: Mar cuzenekar, délutáni zene 19.20: Gramofon 20: Snéjina Mária énekel a rádió zenekar kíséretében, 20.20: Rádiózenekar 21.15: Rádiózenekar

Budapest: 10: Református istentisztelet, 11: Egyházi ének és szentbeszéd a kir. udvari és várpalotai templomból, 12.20: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés 12.30: A kir. Operaház tagjaiból alakult

zenekar, 2: Gramofon, 3.45: Rigó Jancsi és cigányzenekara 4.30: Hankiss János dr. előadása, 5: A cigányzene folytatása 5.30: Surányi Miklós elbeszélése, 6: Len Backer történet, 6.50: Aszlányi Károly csevegése, 7.15 Sport és ügetőversenyeredmények, 7.30: Ladányi Ilona énekel zongorán kíséri Fogár Tibor, 9.50: Hírek, 10: Magyar Imre és cigányzenekara, 11.15: Roosz Emil zenekara.

Köhögést, fulladást és a rekedtséget megszünteti a torok és szájüreget dezinficiálja és így a ragályoktól megóvja a

## Időfűcukorka

Ara 20 Lei. — kapható a gyógyszerárakban. Készít: Osváth gyógyszerár, Targu-Mures.

Japán a Davis Cupre tör: Okada, a japán tenniszcsapat kijelentette: Japán elhatározott szándéka, hogy megszerzi a Davis Cup védelmét. Okada szerint a 6 legjobb japán játékos hároméves külföldi tanulmányutra indul. Erre a célra 6000 angol font állami támogatás áll rendelkezésükre. Ezután a tanulmányút után biztosan visszatérnek a Davis Cup elnyerésére.

5 oldal

Erdélyi Magyarország

Február 3

## Időjárás

Felhősödés, északon és keleten esetleg kis havazás. Az éjjeli lehülés mérséklődés. Egyéb változásra nincs kiállítás.

— Salardon szerdán, f. hó 7-én lesz az országos nagyvásár, állat és kirakodóvásár.

## Kikapott Szegeden a Tőrekvés

Szeged, február 3.

Az oradeai Tőrekvés tegnap délután játszott a SAK csapatával amelytől 3:1 vereséget szenvedett. a félidőig jól tartották magukat a pirosfeketék, de a második félidőben a hazai bíró megnyerte a mérkőzést.

**Nem államellenes izgatás, ha a Vasilica helyett Lacikát mond valaki**

# Felmentett a satumarei törvényszék egy minorita paptanárt az államellenes izgatás vádja alól

Satmar, február 3  
1932. augusztus 16-án dr. Vass Tibor akkori baiaimarei minorita rendfőnök, jelenleg lugoji paptanár, Szilágyi Pál görög katolikus lelkésszel bucsun volt Baia Sprien. Bucsú után autóbusszal szálltak, hogy hazatázzanak. Az autóbusszal ült Gorun Maria asszony is a kisfiával. Az asszony rászólt a gyermekekre:

— Ne ugrálj a kocsiban Vasilica.

Ebben a pillanatban dr. Vass Tibor Szilágyi tiszteleteshez fordult és megjegyezte, hogy mennyivel jobban hangzana, ha a kisfiút Lászlónak, vagy Lacinak szólítanák.

Ebből a kijelentésből kifolyólag szóváltás keletkezett Gorun Mária és dr. Vass között és a pap állítólag olyan erős kifejezéseket használt az asszonnyal szemben, hogy az becsületében sértve érezte magát és, dr. Vass ellen feljelentést tett úgy a baiaimarei rendőrségen, mint a helyi ügyészségnél.

Az eljárás megindult és a nagybányai járásbírósa annakidején becsületsértés miatt el is ítélte dr. Vass Tibort huszezer lej pénzbüntetésre, amelyet a törvényszék ezen lej pénzbüntetésre szállított le.

A becsületsértés ügye ezzel elintéződött volna, azonban az ügyészség nemcsak becsületsértés, hanem lázítás miatt is eljárást indított a pap ellen, mert az — a vád szerint — nemcsak Gorun Maria becsületét sértette meg, de az államról is olyan kijelentéseket tett, amelyek könnyen izgató hatással lehettek az autóbussz utasaira.

Ezért az állam-törvény alapján újabb eljárás indult dr. Vass ellen, akinek ügyében ma délelőtt tartotta meg a főtárgyalást a törvényszék Popu—Bocianu tanácsa.

Dr. Vass a bíróság előtt hangoztatta, hogy csak az asszonyt sértette meg és ezért bocsánatot kért, valamint el is ítéték. Az államról azonban semmiféle kijelentést nem tett. A becsületsértést is csak a bucsuról jövőt, kialudatlan állapotban követő el. Domokos Ferenc autóbussz soffór tett ezután tanuvallomást és elmondotta, hogy csak kisebb szóváltást hallott és semmi érdemlegest nem tud az ügyben.

Szilágyi Pál receai görög katolikus lelkésszel hallgatták ki ezután. A lelkész szintén csak a szóváltást hallotta az államról tett kijelentésekről ő sem tud, azonban hangoztatta, hogy dr. Vass Tibort régen ismerte és nem csak nem hallotta az inkriminált kijelentéseket, de fel sem tételezi a tanárról,

hogy ilyesmire ragadtatta volna magát. Az biztos, hogy kissé fáradtak voltak, mert egész éjszaka tartott a bucsú és lehet, hogy Vass ingerlékenyebben reagált Gorun Maria szavaira, azonban a becsületsértés miatt már egyszer elítélték.

A tanúk kihallgatása után az ügyész kérésére felolvassák Kiss Lászlóné távollévő tanu vallomását, aki szerint dr. Vass súlyosan sértő kifejezéseket használt az állammal szemben.

Dr. Vasváry Sándor vezetőügyész vádbeszédében hangsúlyozta, hogy ezt az ügyet nem lehet elintéztetnek venni a becsületsértés miatt történt elítéléssel, majd a vádlott pénzbűntetését kérte.

Dr. Pop Ionel baiaimarei ügyvéd mondotta el ezután védőbeszédét, melyre dr. Niculescu állam ügyvéd replikázott, majd a bíróság kihirdette ítéletét, amely szerint dr. Vass Tibort felmentették a vád és annak következményei alól. Az ítélet jogerős.

## Egymásnak tudott két ródi -- őt sebesült

**A rendőrség egyelőre betiltotta a télisportot**

Bucuresti február 3  
Súlyos ródliszerencsétlenség történt tegnap reggel a Baltimegyében levő Sculeni község határában. Egy ródi, amelyet egy Andrei Scriplenko nevű fiatalember vezetett, a pályán szembejött egy másikkal, melynek vezetője egy Tudoraia Vera nevű hölgy volt. A fiatalember, hogy a szerencsétlenséget elkerülje, ródját hirtelen

oldalra fordította, aminek következtében a szán felborult és 5 utasa, olyan súlyosan megsebesült, hogy kórházba kellett őt szállítani.

Az ezen a vidéken sorozatosan előforduló szán és siszerencsétlenségek miatt a rendőrség tiltotta a télisportok gyakorlását.

## Orvosnak kell laknia ezen(ul) a leprás telepeken

Bucuresti február 3  
Az egészségügyi minisztérium dr. Mazare tiszti orvost kiküldte a tennestűi leprás táborba, hogy vizsgálja be azokat a panaszkodókat, amelyek a betegek részéről az utóbbi időben elhangzottak. A betegek most azt kívánják, hogy egy kezelő orvos állandóan

tartózkodjék a leprastelepen, sőt lakása is ott legyen.

A leprások egyébként tegnap küldetését menesztettek Bucurestibe, amely személyesen interveniál a minisztériumban a betegek kívánalmainak teljesítését illetően.

## Meggyulladt és halálraégett egy fiatal leány

Cernauti, február 3  
Végzetes szerencsétlenség történt tegnap a Cernauti mellett fekvő Siret városkában. Andrianc Saveta 18 éves leány lakasaként egy petroleumfőzőt akart meggyújtani, amely azonban felrobbant és a fiatal leány ruháit lángbaborította. A szerencsétlen te-

remtés égő fáklyaként, kétségbeesetten rohant ki az uccára, ahol a járókelők segítségére siettek és eloltották ruháit. A leány ekkorára azonban olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy kórházba szállítása közben meghalt.

## Nagy halcsempészés Galatiban

**14 ezer kiló halat kobozott el a halászati felügyelőség**

Galati, február 3.  
A galati állami halászati felügyelőség nagyarányú halcsempészést leplezett le. A hivatal közgei ugyanis már régebbi idő óta észlelik, hogy a galati piacra olyan halat hoznak, amelyeknek halászata kicsiny voltuknál fogva tilos. Mint kiderült, ezeknek a halaknak az elhelyezésével egy nagyszámú banda foglalkozott rendszeresen. A hivatal azonban egyelőre várt a leleplezéssel mind addig, amíg nagyobb mennyiségű halazást

mányt sikerül elfognia.

Tegnap azután siker koronázta a várokozást. A halászati hivatal közgei a város határában feltartóztattak egy hatalmas zárltmányt, amely

nem kevesebb, mint 16 ezer kilógram csempészett halat tartalmazott.

Ugyanekkor a városi halcsarnokban másik

14 ezer kilógram halat koboztak el.

A nagyarányú halcsempészéssel kapcsolatban számos letartóztatás történt.

## APROHIRDETÉSEK

### Róna fényképész

műtermében  
Oradea, Str. Alexandru 4., művészi lev. lap  
**6** darab csak **70** lei.

Közegek közepkoru, megbízható, munkabíró mindenestől tanyára aki minden falusi munkát vállalna. Címet a kiadóba kér  
**MAKULATURA** újságpapír kicsinyben és nagyban kapható Pásztor Ede papíráruháiban.

**6** oldal Erdélyi Magyarság  
Február 5.  
**PASZTOR-NYOMDA, ORADEA**